

Usnesení Nejvyššího soudu SSR ze dne 25.06.1981, sp. zn. 8 Co 26/81, ECLI:CZ:NS:1981:8.CO.26.1981.1

Číslo: 51/1983

Právní věta: V konaní o vzájomnom vyrovnaní medzi organizáciou a príjemcom dávky dôchodkového zabezpečenia (§ 113, veta druhá a tretia, zákona č. 121/1975 Zb.), týkajúcom sa úhrady dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere než patrila, je súd povinný zisťovať najmä okolnosti, za ktorých došlo k výplate dávky neprávom alebo v nesprávnej výške, ako aj skutočnosti, z ktorých možno usudzovať na mieru zavinenia príjemcu dávky a organizácie, u ktorej pracoval.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 25.06.1981

Spisová značka: 8 Co 26/81

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem, Sociální zabezpečení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 120 121/1975 Sb. § 113

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51/1983 sb. rozh.

V konaní o vzájomnom vyrovnaní medzi organizáciou a príjemcom dávky dôchodkového zabezpečenia (§ 113, veta druhá a tretia, zákona č. 121/1975 Zb.), týkajúcom sa úhrady dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere než patrila, je súd povinný zisťovať najmä okolnosti, za ktorých došlo k výplate dávky neprávom alebo v nesprávnej výške, ako aj skutočnosti, z ktorých možno usudzovať na mieru zavinenia príjemcu dávky a organizácie, u ktorej pracoval.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SSR z 25. 6. 1981, [8 Co 26/81](#))

Navrhujúce jednotné roľnícke družstvo sa svojím návrhom domáhalo, aby súd rozhodol a vzájomnom vyrovnaní preplatku medzi organizáciou a príjemcom dávky V. A. za obdobie od januára 1976 do 31. 7. 1978. Uviedol, že preplatok na starobnom dôchodku odporcu V. A. za obdobie od 15. 3. 1975 do 31. 7. 1978 bol predpísaný obom účastníkom. Rozhodnutia Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave o preplatku boli preskúmané súdom. Celý preplatok uhradilo navrhujúce jednotné roľnícke družstvo. Tento preplatok však v rovnakej miere zaviniť aj odporca, ktorý zanedbal hlásiť v lehote 8 dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich pre trvanie nároku na dávku; preto navrhujúce družstvo

žiadalo zaviazať odporcu na zaplatenie 13 300 Kčs.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zaviazal odporcu V. A. zaplatiť navrhujúcemu JRD 9420 Kčs. V odôvodnení poukázal na ustanovenie § 113 zákona č. 121/1975 Zb. o spoločnej zodpovednosti príjemcu dávky a organizácie, ak sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere ako patrila zavinením príjemcu dávky (§ 62 zákona č. 121/1975 Zb.) aj organizácie (§ 112 citovaného zákona). Mieru zavinenia navrhovateľa a odporcu na vzniknutom preplatku od januára 1976 do 31. 7. 1978 určil súd každému jednou polovicou, lebo tak navrhovateľ ako aj odporca zanedbali ohlasovaciu povinnosť, uloženú im zákonom.

Proti rozsudku sa odvolal odporca a uviedol, že súd prvého stupňa neskúmal mieru zodpovednosti pri ohlasovacej povinnosti. Pri jeho nástupe do navrhujúceho JRD bolo funkcionárom družstva známe, že je dôchodca, a preto bolo povinnosťou družstva túto okolnosť ohlásiť Úradu dôchodkového zabezpečenia; sám bol funkcionárom družstva ubezpečený, že pri poberaní dôchodku môže pracovať bez obmedzenia. Súd takisto neprihliadol na jeho sociálne pomery. Žiadal preto, aby bol rozsudok súdu prvého stupňa zrušený a aby vec bola vrátená na doplnenie dokazovania a na nové rozhodnutie.

Navrhovateľ poukazoval na to, že odporca naďalej pracuje, a preto môže uhradiť časť preplatku, keď navyše mal z neho len sám ošoh.

Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie.

Z odôvodnenia:

Súd prvého stupňa v rozsudku správne poukázal na ustanovenie § 113 zákona č. 121/1975 Zb., z ktorého vyplýva spoločná a nerozdielna zodpovednosť príjemcu dávky a organizácie za vrátenie neprávom vyplatenej sumy, ak sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere než patrila zavinením príjemcu dávky (§ 62 ods. 2 zákona č. 121/1975 Zb.) ako aj organizácie (§ 112 citovaného zákona). Správne tiež zisťoval, či bolo orgánom sociálneho zabezpečenia vydané rozhodnutie o zodpovednosti organizácie i príjemcu dávky ako predpoklad vyplývajúci z ustanovenia § 113 zákona č. 121/1975 Zb.

Keďže tu boli právoplatné rozhodnutia orgánu sociálneho zabezpečenia o povinnosti navrhovateľa i odporcu zaplatiť preplatok na dávke z titulu zavinenia, bola daná solidárna zodpovednosť príjemcu dávky a organizácie za vrátenie neprávom vyplatenej dávky a v dôsledku toho boli splnené aj podmienky pre vzájomné vyrovnanie medzi navrhujúcou organizáciou a príjemcom dávky V. A. podľa miery zavinenia v zmysle druhej vety ustanovenia § 113 zákona č. 121/1975 Zb.

V danom prípade navrhujúce jednotné roľnícke družstvo zaplatilo celý predpísaný preplatok. Preto bolo treba v tomto konaní (vzhľadom na podanú žalobu) určiť pomer zodpovednosti a podľa toho určiť aj povinnosť odporcu (poberateľa dávky) nahradiť zodpovedajúcu časť predpísaného preplatku navrhovateľovi. Súd prvého stupňa sa však pri posudzovaní pomeru zavinenia na vzniku preplatku obmedzil len stručné vypočítanie účastníkov konania, a preto nemal pre správne rozhodnutie dostatočné skutkové podklady.

V konaní o vzájomnom vyrovnaní preplatku medzi organizáciou a príjemcom dávky je súd povinný zohľadniť okolnosťami, za ktorých k výplате dávky neprávom alebo v nesprávnej výške došlo, a zisťovať skutočnosti, z ktorých možno usudzovať na mieru zavinenia organizácie a poberateľa dôchodku. Treba pritom vychádzať z toho, aké informácie organizácia dostala od dôchodcu, či dôchodca oznámil zodpovedným pracovníkom organizácie, že poberá dôchodok, aký dôchodok, v akej výške, ako aj to, aké boli dôvody toho, že organizácia nespĺnila oznamovaciu povinnosť, či zisťovala,

že pracovník poberá dôchodok a pod.

V prejednávanej veci bude preto ešte treba doplniť dokazovanie najmä vypočutím funkcionárov navrhujúceho družstva, ktorí odporcu do zamestnania prijímali, či im odporca oznámil, že poberá dôchodok a ké informácie v tejto súvislosti dali odporcovi, prípadne vypočúť aj ďalších členov družstva, ktorých povinnosťou bolo zisťovať, či odporca poberá dôchodok a realizovať oznamovaciu povinnosť navrhujúceho družstva. Bude treba preveriť aj tvrdenie odporcu na odvolacom pojednávaní o vynucovaní jeho ďalšej pracovnej činnosti v družstve, najmä či odporca v súvislosti s poberaním dôchodku nemienil v práci v družstve pokračovať. Rovnako však bude treba zisťovať, aké boli konkrétne dôvody toho, že družstvo u odporcu nesplnilo oznamovaciu povinnosť, keď v ostatných prípadoch zamestnávania dôchodcov túto povinnosť (podľa tvrdenia navrhovateľa) splnilo.

Len po doplnení dokazovania v naznačených smeroch, prípadne vykonaním aj ďalších dostupných dôkazov na objasnenie okolností tohto konkrétneho prípadu, súd prvého stupňa vo veci rozhodne.